

DE NIEUWE TIJD

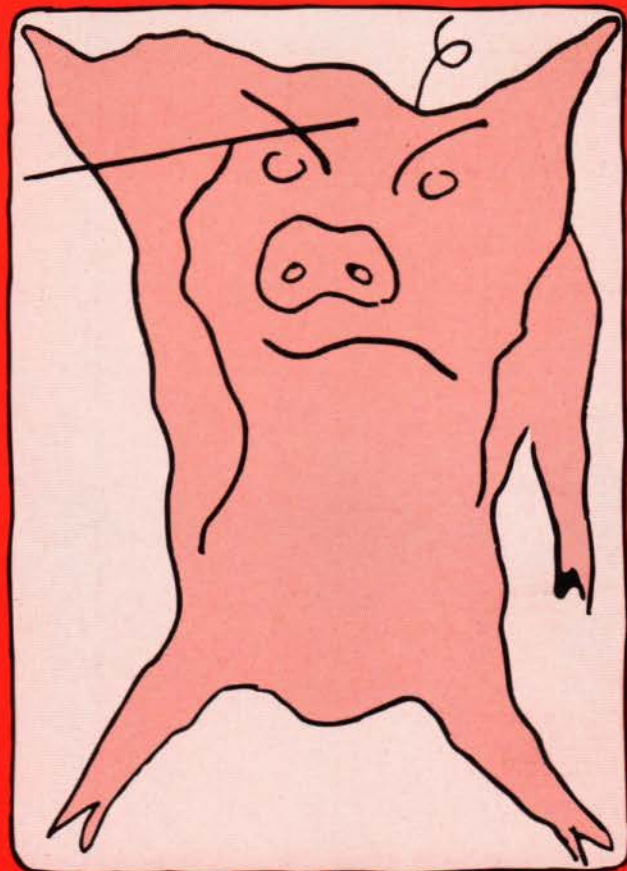
BLAD IN 'T PLAT

2

Augustus 1994

41-80

Miriam Bonder
Herman Finkers
Herman Heida
Jaap van der Hoeft
Gerrit Kraa
Henk Leferink
Frank Löwik
Anne van der Meiden
Gerrit Morsink
Ben Mulder
Ben Siemerink
Fred van de Ven
Goaitsen van der Vliet
Theo Vosseveld
Bert Wolbert

DE NIEJE TIED

Blad in t plat

Nummer 2, augustus 1994, veertig ziedn, weenkelpries *f* 9,-

Redaktie

Frank Löwik, Goaitsen van der Vliet

Oetgeaver

De Oare útjouwerij/De Aandere oetgeaverieje

Postbusse 3589, 7500 DN Eanske, 053-329949

Kopiej

Biejdreagn t leefst op schief en aans typt en in tweevoald noar n oetgeaver. Nog meuiet is t a'j der ne kassette met n sprökn teks biejdoot, veur t bepoaln van de juuste schriefwieze.

Abonnemeantn

Elk nummer kömp eerst as t zoo wied is. As vastn leazer betaal iej tweentig ceant de bladziede en op zien meent 25 geuldn van te veurtn op giroo 4611391 van n oetgeaver, met opgoav van t eerste nummer da'j in de busse wilt. A'j schriftelik opzegt kri'j weerum wat der nog steet van t betaalde veurschot.

Veurkaft

Gerhard van Dragt bNO (teekning Miriam Bonder)

Tekstverzörging en zetweark

Bits & Books, Eanske

Drukweark

Febodruk BV, Eanske

Sponsors

De auteurshonoraria veur de metwearkers an dit nummer wörn betaald deur Arke Reizen in Eanske.

ISSN 1380-6955

INHOALD

Herman Heida, <i>Nus oonder n boom</i>	42
Anne van der Meiden, <i>Dialekt as toverbal</i>	43
Frank Löwik, <i>Klassineern</i>	47
Goaitsen van der Vliet, <i>t Gung an</i>	49, 73
Fred van de Ven, <i>Oonze Iene</i>	54
Miriam Bonder/Goaitsen van der Vliet, <i>n Vearken is n vearken</i>	57
Jaap van der Hoeff, <i>Mirloch</i>	58
Bert Wolbert, <i>Vuur eeuwig</i>	59
Herman Finkers, <i>Poaseier gaddern</i>	61
Theo Vossebeld, <i>Belle fleur</i>	62
Herman Finkers, <i>Tekstn oet de Sint Joris Mis</i>	64
Ben Mulder, <i>Notre Dame</i>	65
Gerrit Morsink, <i>De earde liekt neet langer dorre heide</i>	66
Jaap van der Hoeff, <i>Meid</i>	69
Henk Leferink, <i>Streunkebroadn</i>	70
Gerrit Kraa, <i>Umstebuurt</i>	71
Goaitsen van der Vliet, <i>Mien dorp</i>	74
Frank Löwik, <i>Nooit good</i>	75
Ben Siemerink, <i>Bescheed</i>	78
Frank Löwik, <i>Offach geavn!</i>	79
Frank Löwik, <i>Oproop: D'ou elle!</i>	79
<i>In en oaver t plat</i>	80

Oetsproak

Gerrit Kraa (Riesn):

ei ≈ eai, -gn ≈ -ngn, -v- ≈ -w-, -vn ≈ -wn, -vnd ≈ -md,
sch- ≈ sk-, zich ≈ zik, meaken ≈ meakn, meakes ≈ meaks

Henk Leferink (Hoksebargn):

-dn ≈ -n

Gerrit Morsink (Aaltn):

Um t ritme wordt wat weurde op (e)n länger: reagn ≈ reagen,
maaln ≈ malen, sprekn ≈ sprekken, brekn ≈ brekken, geneetn ≈ geneten,
oetgeetn ≈ oetgeten, grootn ≈ groten, dreagn ≈ dreagen

Ben Mulder (Hattem):

-vn ≈ -mn, sch- ≈ sk-

Bert Wolbert (Rossum):

-iej ≈ -ie

Herman Heida

42

Nus oonder n boom

Dee morns, dat wakker wordn
biej n aander. Iej veent oezölf weer

in de kleeur veur de groond, t zingn
van nen geteling, mer wieder van hoes.

Zee slöp, as was der hoast niks
te doon ewes, mer iej veult t nog

in oew heufd: met eer oademhaaln
goa'j en kom iej weerum.

Dialekt as toverbal

Biej t begin van de dialektmoand op den 5n maart 1994 biej Vroom & Dreesmann in Eanske

Mirakels mooi dat dit kan! Benaamt ok dat t biej Vroom & Dreesmann in t hoes is. Doar mo'j ne traditie van maakn en iej hebt hier in Eanske en aandere Tweantse steedn nog völ meer van dee oalde-Tjödneewenkels woar a'j zonne wek könt organiseern. Tooknde moal bint de Brenninkmeijers der an! Want woar dee Vossen en Lampes en Peeks en Cloppenburgs zit, dat kö'j rechtervoort nich meer noagoan!

Ik doo der nich geern zoer oaver, meer oaver vieftig joar kon t wal s wean da'j van dee dialektmoandn kriegt veur t Hollaands. Dan sprek wiej allemoal Engels of, dat lik miej better, Latien. Dat zol joa nog t meuiste wean!

Meer no, t möt vanmiddag goan oaver t dialekt. Wat dat nog veurstelt en wa'j der met doon könt. Wat de tooknde ginneroasies der met zölt doon, want dat is nog völ wichtiger! Dat wo'j wal geern wetn, meer t is belangrieker wat wiej der now met doot. In oonze tied.

Ze vraagt miej mangs: wat he'j toch met dee modersproak? Dat steartf joa of, dat geet vort. Iej liekt wal nich good wies da'j der zoovöl tied en andacht in stekt.

Dan zeg ik: um toch! Meer dat is nich t rechte bescheed, dat wet ik ok wal. En as ik zeg: ik heb t leerd en sprökn en dat wi'k zoo hoaldn, dan is dat ok gin steark argumeant. Der bint der hoonderddoeznden dee t hebt leerd en dee doot der niks meer met en ze bint der gin hoar slechter um en dat bint ze nich.

Der möt aandere beendingn wean an de sproak, t geet oaver depere dinger en ik deanke mangs dat t van doon hef met mien aandere vak: de kommunikatiwetnschop. Tweants is veur miej ne sproak met ne hoge kommunikatieve weerde. Meer as t Hollaands? In bepoalde dinger: joa, wis en woarachtig. Dat wi'k ow geern dudelik maakn an de haand van nen toverbal. Vrower ha'j der twee veur nen ceant, biej Griet an de Beltstroat. Dee haaln ik, a'k van de Borneostroat noar t school in n Spelbeargweg meus loopn.

Dree of veer loagn met kleurn zatn der an dee baln en dan zat iej op zonne harde pit. Doar was gin lak of smak an! Dee meus iej oetspiejn.

Eerste loag

Wat is dan dee boetnste loag, dee eerste kleur? Dat is de loag dee't wiej allemoal zeet en kent. Iej zoln hoast zegn: 'Dat sprek vanzölf.' t Lig veur de haand. t Zol vrömd wean at ut aandere was. In dee sproak heb wiej oonzn normaaln dialoog, doarin geet ut hen en wier, haalf met weurde, haalf met wa'w der bie deankt. Dee sproak is oons eagn, dee sprek wiej op geliek 'nivo'.

Dat ha'j hier vrowerdaags nich. De doomneer, de pastoor (mangs), de notaris en de börgemeister proatn Hollaands. Zoo heurn dat joa. t Gezag was met t Hollaands ankeled. Ut dialekt heurn bie t volk, plat.

Behaalvn dan a'j wier heel hoog in de hiërarchie zatn: dee fabrikaantn, dee konn zich permitteern Tweants te proatn. Dee achtn zich ok völ hoger as dee vrömde leu dee Hollaands sprökn. Tweants was ere O.S.M.-sproak (Ons Soort Mensen).

He'j der wal s bie noadach, dat ut tweehonderd joar ledn krek zoo hef wes met de verhoalding Fraans-Hollaands?

t Hollaands was tootertied, a'j de dagbeuke weelt geleuvn van Tweantse fabrikeurs en notabeln, bie lange noa nich ABN. Ut was meer Algemeen Eagnwies. Ze deudn joa meer wat. En mangs leas iej der ok mennig Tweants woord deurhen!

Keender van de notabeln dee't in Utrecht of Gronn studeern, schreevn ere oaldn in t Fraans of Latien. Hoo groot den invloed hef wes van t Fraans kö'j zeen an dee völle Fraanse (verbasterde) weurde dee't wiej nog hebt in oonze modersproak: wiej zeit dat alns 'toet mem' (geliek) is, wiej bint 'veraltereerd', wiej deankt dat iets 'van petaansie' is, wiej hebt t oaver nen 'finoalweg verrinneweerdn' hof, wiej 'kolveert' geern da'w de waarheid sprekt en wiej bint 'preenspoals' woareargs teagn.

Meer hoo zit dat dan met dat idee dat Tweants proatn bie t gewone volk heurt, dat t nen oard classesproak is? Ik geleuf dat ut benaamt deur onkunde in staand blif. A'j könnigheid loat zeen da'j weurdebeuke van t Tweants hebt, gedichtn, verhaaln en romans in het Tweants, dat der oonderricht wordt geavn en wordt preakt in het Tweants, dan stoat ze doar vrömd van te kiekn. Hebt ze nooit wetn.

Tweede loag

Ik zoeg wieder an mienn toverbal en dan bin k zoowat op n Kupersdiek. Dee tweede loag hef te maakn met t bieözondere karakter van de kommunikatie met relaties, dee in de officiële sproak nich immiteerd könt wordn.

Wat mij angeet stoat der dree weurde veur: ik geleuf dat de modersproake met *identiteit*, *authenticiteit* en *uniciteit* te maakn hef. Ut gebroek van de modersproak keump het körtste bij oonszölf. Wie heurt der meer bij dan bij wat anders. Iej könt owzölf ok meulik verroadn met de modersproak. Zodoonde bi'j ok gängs met ut oetdrukkn van owwe authenticiteit. Ik geleuf da'j in de modersproak echt en recht bint. Iej könt der nich zoo good met henknooin en dat kö'j nich. En dat alns tehope is uniek, want ut gef ginne andere sproakn dee't t zölfde met oons könt doen. Ut kan mij mangs begrootn da'w zoo weanig tied en geald hebt um dat hele verbaand tusken sproak, identiteit, authenticiteit en uniciteit in alle facetn te bekiekn. Benaamt hoo at ze op mekaar inwearkt en zodoonde n produkt maakt wat meer is as t sömmeke van de oonderdeeln. Dat interdisciplinair oonderzoek zol veur t behoald van en de propaganda veur de modersproak onwies belangriek wean.

Dearde loag

En dan bin k zoowat bij school. Dearde kleur. Ik zol dee loag wiln neumn: *de intensivering van de intimiteit*. Deur de variaties dee'j hebt in de modersproak kö'j geveul oetdrukkn dat zich meulik löt oaverzetn. Ik deank as veurbeeld an dree Griekse weurde dee a'j teagnkomt in de Biebel veur 'vrouw', 'dochter' en 'meisje'. Ut hangt der meer van of in wa veur nen kontekst ut woord steet, wa'j t beste könt gebroekn. Loa'k ut probeern dudelik te maakn.

Marcus vertelt woareargns dat Jezus ne vrouw better hef maakt en hee schikt heur vort met de weurde: 'Vrouw, ga heen!' 'Vrouw' is in t Hollaands luk 'neutraal'. Zölfs kan t wat ofstaandelik wean, at Jezus teagn zien eagn moor zeg: 'Vrouw, wat heb ik met U te doen.' Meer pas op: Jezus hef dee vrouw oet t verhaal better maakt en doarum is der ne hele bijzöndere verhoalding greuid. Dan zeg iej nich: 'vrouw!' In t Tweants wordt dat: 'Wicht, goat hen...' Want wicht kan nich allenig meer duudn op: jong meaken, meer wordt ok gebroekt as intiem woord van nen man teagn ne vrouw: 'mien wicht'.

n Paar verzn wiederop wordt Jezus konfronteerd met de dood van n jong meaken, de dochter van Jairus. Hee geet der op of, pakt t meaken bij de haand en zeg: 'Tabitha Kumi!' In t Hollaands: 'Dochter (Dochterke), sta op.' Of, in ne nije oaverzetting: 'Meisje, sta op.'

Meer dat kan in t Tweants nich, want ok hier gef ut ne intieme verhoalding. Dus wordt dat: 'Deernke, stoa op!' Wat intiemers as deernke gef ut geels nich. Den man kan ut ok zegn teagn ziene volwasn vrouw!

Zoo he'j meer dan dee veurbeeldn. Nem ut onderscheid tusken 'dow' en 'iej'. Doar kö'j kort of laank oaver klassineern, meer t is nich t zölfde as 'jij' en 'u' in t Hollaands. A'j 'jij' gebroekt, hoeft dat nich de zölfde intimiteit an te geavn as 'dow'. Prakkezeert der meer s oaver, dan zo'j zeen dat ut geveuliger lig.

No, now dee pit nog. Doar he'j ne bekeande Tweantse grap en iej könt dee in völ meer as ene versie heurn. Op t markt in Eanske steet nen koopman ziene proemn an te priezn. Veur den kroam steet nen man met n moond wied los te lostern, oonder n indruk van den koopman. Den koopman et ne proem op, um te loatn zeen dat ut nich gevöarlik is. Hee is der zoowat deur, meer hee hölt de pit nog in n moond. In t vuur van zien verhaal schöt um de pit oet den moond en dee keump liek in n moond van den aandern man terecht.

Den steet der veraltereerd bie en zeg: 'Ik spiej m nich oet, ik slik m nich deur, ik goa der met noar de plietsie.'

Mo'j s probeern noa te vertealn in t Hollaands. Keump niks van terecht!

En zoo is dat met oonze modersproak. Wiej könt der wat meer met a'w weelt. Loa'w t dan ok doon!

Klassineern

Biej de presentoatie van t eerste nummer van DE NIEJE TIED op n 19n meert 1994 bie Vroom & Dreesmann in Eanske.

t Meuiste woord dat ik ken is 'klassineern'. Noe zö'j oeleu meugelik ofvraag wat dat dan is: klassineern. Dat is zoo één twee dree nich te zegn. En dat maakt dan voort a een van de charmes oet van t woord. Iej möt der zölvn wat biejdeankn. De fantasie krig de ruimte. En woar de verbeelding geet metdoon, doar ontsteet n verhaal. Krig de weerld meer kluur.

Lest heurn ik nen man dree kortn dree langn n gloodvol betoog hoaldn oaver inspiroatie. Dat har alns te maakn met t masseern van de harsns. 'Zölf', zea e, 'möt ik nog wa s n verhaal op papier zetn, mer...' - hee heul spietig de haandn umhoge - 'wat is t noa n hilm dag waark?' Hee keek mij oondervroagd an.

Ik wochn of.

'Iej zint meu, de harsnmassa is meu, woar of nich?' vreug e mij.

'Doar kaan k inkomn', deu ik ne bescheed.

'Juust', vöng e mij rap of. 'Veute meu, rugge meu, kaartje egaal, t preenspoalst is' - en hee wees zich noar de plät - 'de harsns zint meu. Iej komt nargns meer op. Dan loop ik n moal in de stad de roondweg of, nich met gympies en dee dore glimpäkke, meer gewoon in waandelkostuum. Röndjen um de stad, kilometer of tieene' - hee tukkern s efn - 'zoo um den doon', zea e um n kompromis te sloetn.

Ik nikn. En hee wieder: 'a'j an t loopn bint zet iej t ene veutjen veur t aandere, iej brengt t gewich van t ene been op t aandere. Doardeur krie'j steeds nen heanign bombs boavn in n kop, in de harsnpan.'

'Noe is t zoo', leraarn hee, 'dat t leenker part van de harsens t geheugn baargt en t aandere part de fantasie. Deur noe te loopn schoert de deeln steeds langs mekaar hen. Zee wördt op temperatuur ebrach en deur de beweging slöt as t woare nen voonk oaver, der ontsteet inspiroatie. In hoes ekömn smiet iej oe van de been en iej könt schrievn', eandigen hee ziene oratie. t Was dudelik. Dit was nen gedrevene. Dit was *woarheid*, o'j t zeen woln of nich. Hee lachn met t hille gezichte! Of t al woar was wat hee zea, ik twiefeln der luk an, mer ik was mij bewust dat ik op dat moment nen kleangelevigen was.

Kiekt, dit was noe n zuver specimen van klassineern. Noe zint der misschien leu oonder oe dee bedeanke: 'Dat klassineern, is dat t zölfde as nöaln?' Mis! Dee't zoo deanke möt ik streng terechte wiezn. Zee hebt der niks van begrepn. Dit was t zuverste klassineern. Op hoog nivoo.

Wel t genot keant van t klassineern wet dat t ne gave is dee'j eerst deur völle joarn recht in de vingertöppe hebt. In begeensel zint der n hil deel leu eroopn um begaafde klassineerders te wördn, mer, zee dwelt van de goo weg of. Vake zee'j dat op verjöldagspartiejn dee noa t dagtied geavn en t klapn op mekaars scholders in Tweantse hoeskamers nog wa s weelt oetloopen in ongenueanceerde oetsproakn oaver politiek, godsdeenst of moderne keunst. Dan nemt der ene t woord, meestal manleu, want dee hebt in t gemeen de grötste anleg töt klassineern - doar is kortns nog geneties bewies veur an eleaverd (jammer veur de vrouwleu) - mer, ach, iej wet hoo at dat geet. Der kömp draank an te passe en dan deanke iej a'j den sprekkerd heurt: jammer!

Nee, t rechte klassineern is ne gave, n spiritueel genot.

Woar kan dat dan, dat klassineern, zö'j niejplichtig deankn. Belangweknde vroege. Uuuh, oaverall! t Kan oaveral. Den een klassineert in n museum, den aandern zit in t oonderwies, dan is t makkelijk, en wier nen aandern zit op t hususke. Der zint ginne greanzn.

Noe möt ik der oeleu wa op wiezn: 'klassineern' is n woord in t Tweants. Doarveur gif t gin Hollaands woord. Meer... a'j dan weelt leazn oaver klassineern? Is doar wat veur?

Töt op den dag van vandage was doar ne pienlike löagte. n Gemis. Mer hier, op disn zölfdn dag wördt dee löagte op evuld. Voort wördt der n blad presenteerd waarin noast aandere zaakn ok ruimte is veur klassineern - op hoog nivoo. Dat is DE NIEJE TIED.

Temet heur iejeleu der meer van. Ik heb ezeg!

t Gung an

n Jöarken noa t opkomn van t idee was t dan zoo wied: t eerste nummer van DE NIEJE TIED (DNT) kon t lech zeen. t Was n algerak dat meert juist 'dialektmoand' was en dat V&D in Eanske doar met völ kemosies op har an eslötn met *ne moand laank dialekt, as t eavn kan* op ere tweede verdeping. Ne bettere gelegenheid um n niej blad in t plat te presenteern kö'j oe hoast nich veursteln.

Zoaterdag den 19n gung t an, in n decor van oaverjöarse beuke, de nich te ontloopen pleatkes van oalde boerderiejn en tuugkistn, en t dialektmoandlogoo: n gevvelteekn dat opvalnd völ lik op t logoo van nen kollegaa-oetgeaver oet Eanske.

Presentoatie

As n stief kerteer noa twee uur Hettie Scheper oet naam van bedrijfsleider Albert Gorter de biejeenköms löst döt 'staat het zwart van de mensen' (zoo schrif n Baants 's aanderdaags), en noadat mienn metredakteur Frank Löwik ziene inleiding *Klassineern* hef loatn heurn, möt ik der veur. Umda'k nich de tied har könn nemn veur t schrievn van ne preak in t plat, doo ik miene presentoatie meestparts in t Hollaands. Ik kaan t kort hoaldn. Völ van wat ik te zegn heb steet a in DNT.

t Eerste eksemplaar is, zooas gebroekelik bije nieje oetgaavn, veur n persoon van petaansie, in dit geval den eerstn betaalndn abonnee: Henk Kokhuis oet Almeloo. t Tweede is veur mij zölf.

Wat is der noe zoo biejsönder an dit blad? Nich völ, veen ik. Veur viefteen joar zat ik in de redaktie van t Frese literaire tedschriif Trotwaer. Dat was feilik krek zon blad. Toch bint der dinger dee't ze hier in Tweante nich zoo gewoon bint. Ik neum der oe n paar:

t Redaktiebeleid. Wiej zeukt ne bepoalde literaire kwaliteit. Wiej nemt gin stuk op bloos umdät t in t plat eschreevn is. Dat bint ze hier nich zoo gewoon.

De thematiek. Dee möt van disse tied wean. Der is ginne ruimte veur folklore en kritiekloze ophemeling van de oalde tied. Zölf zol ik gern s n moal n mooi eroties verhaal in t plat leazn. Dat bint ze hier nich zoo gewoon.

De polemiek. Doartoo hebt wiej o.a. de rubriek LEU, POTLEU & STÖMPKES. Al t gedoo in en um t plat weelt wiej gern krities volgn. Wiej stoat hilndal lös van de traditionele instituutn dee't zich doar op ere wieze a joarn gängs met hoalddt, zooda'w könt schrievn wa'w weelt, tenmeenstn veur zoowied at t luk beargumenteerd word. Dat bint ze hier nich zoo gewoon.

t Sproakegebroek. Op de heugstneudige oetzönderingn noa (citoatn) is t n blad in t plat van kop töt stert. Dat gealdt ok veur de adverteansies. Dat bint ze hier nich zoo gewoon.

De schriefwieze. In de Tweantse blaar dee ik kean hef elkn auteur ziene eagne schriefwieze. Alle tekstn in DNT wordt veur de algemene leasbaarheid an epast an oonze standaard schriefwieze. Der is ginne stee an oonzn heerd veur auteurs dee't zich doarmet nich könt vereenn. Dat bint ze hier nich zoo gewoon.

t Honorarium. Zoolang at t kan kriegt auteurs 25 geuldn de bladziede. Doartoo vraagt wiej veur elk nummer n bedrief um sponsoring, in ruil veur ne adverteansie op t achterkaft. Dat bint ze hier nich zoo gewoon.

De vormgeaving. Wiej weelt n blad in t plat dat der schier oetzöt. Ok dat bint ze hier nich zoo gewoon.

t Abonnemeant. DNT verschient nich regelmoatig mer eerst as t zoo wied is veur n niej nummer. Vaste leazers betaalt de bladziede en kriegt ut in de busse zoolang at der nog genog oaver is van eer veurschot. Joa, dat is ech wa luk ampart an dit blad.

Ik sloet of met t gedich *Sans rancune* en n woord van daank an de leu van V&D veur ere enthousiaste metwearking en sponsoring van de eerste auteurs-honoraria, an de Grolsche Bierbrouwerij veur ere biejdreage in de produktiekostn van t veurkaft, en an vormgeaver Gerhard van Dragt. Ik citeer de Twentsche Courant van den veurigen dag: *Het logo is treffend en vol symboliek. De titel rimpelend als het water na het werpen van de steen. DE NIEJE TIED wil iets in beroering brengen in de Twentse streektaalvijver. Ontwerper Gerhard van Dragt heeft dat perfect aangevoeld.*

Dan is n mikrofoon veur Willian Raayman. In nen langn saxofoonsoloo gef e ziene kiek op t *Twents Volkslied* en luudt zoo DE NIEJE TIED trefnd in. k Wet nich of t kömp deur miene ankönniging (dat e blös op n niejmoods soort mirreweenterhoorn) of deur ziene luk onkonventionele benoadering van dee bekeande wieze, dat t watleu te völle wordt.

Noa t koffiedreenkn bint de drie an ekönnigde metwearkers van DNT der an: Gerrit Kraa met *Milieu*, Bert Alink met ziene drie gedichtn en Frank Löwik met *Nen Roomsborrel*. Mer Fred van der Ven is der ok nog. Vol vuur döt e *Oonze Iene*, dit keer zoonder begeleiding van de rest van zien Trio. As leste verrassing kömp Willem Wilmink, tehoop met Laurens ten Den, den krek weerum is van ne weerdreize van dreekwart joar. Umstebeurtn doot ze de oorspronkelike en de vertaalde regels van *Textielstad*, en dan *Mien meaken*, in n reurnd duet.

Biej n häpke en n snäpke, anbeudn deur V&D, könt de leu weer wat op oadem komn en töt sloetingstied an too kuiern, disseln en klassineern oaver de proos & kontraas van DE NIEJE TIED.

Ontvaangst

Donnerdag den 23n meert is nen historiesn dag. Veur t eerst in de geschiedenis steet der ne receansie in t plat in n Tweants dagblad (de Twentsche Courant), *biej wieze van oetzoondering* volgns besprekker Gerard Vaanholt.¹ Oonder n kop *De Nije Tied, t blad in t plat, dwingt respect of* hef e, behaalvn völ lof, ne goo suggestie veur nen niejn standaard-schriefwierzeregel (*sch-veur sk-*), dee ik geern oavernem en ne wekke later a toopasn kan in den 'tweedn verbeterdn druk' van t eerste nummer van DNT. Oaver t deur Vaanholt signaleerde veurkomn (biej Broos Seemann oet Lemele) van 'nös' nöast 'neuws' (biej Frank Löwik oet Almelo) veur t Hollaandse 'naast' hoov wiej t feilik ok nich meer te hebn. In *t Geet an!* heb wiej a schreavn da'w nich gängs bint n eenheidsplat te maakn en dat met oonze standaard schriefwieze bloos de kode van weergeavn aleens wordt. Plaatselike sproakverschiln hoovt bie t toopasn van dee schriefwierzeregels dus nich hilndal te verdwienn.

Meender gelukkig bint wiej met de besprekking van Jan Haverkate in n Baants van n 2n april. Behaalvn de opmarking dat t blad der good oetzöt en de verhaaln en gedichtn *een behoorlijke kwaliteit* hebt, hef e mer ene boschop: *het vernieuwende element ontbreekt* en dus kan DNT *belofte (nog) niet waarmaken*. Dat veut e op ziene ontdekking dat n inhoald *toch nogal traditioneel* is, want *de meeste gedichten bezingen de natuur en de meeste verhalen gaan over het platteland*.

Hoo krig e t in de plätte? Kan e wa leazn? Mer een van de twaalf gedichtn en leedtekstn, *Stil bos* van Theo Vossebeld, geet oaver de natuur, de rest absoloeet nich. In *Mien meaken* van Willem Wilmink stoat nog wa n paar natuurbeschrievingn, mer t leedke geet dudelik woaraans oaver.

¹ Den 13n augustus wordt dit initiatief oavernömn deur n Baants met ne besprekking van den veerdn verbeterdn druk van *Heftan tattat!* van Willem Wilmink, hilndal in t stadsplat van Hennik van de Piernkampweg (Hennie Talens) oonder t mottoo *A'j mekaar mer begriept*. t Lik inderdoad wa of der wat gängs is. Nich zoo leuk is dat e t vroaggesprek *Oaver t plat, de stad en nog zoowat*, woar ik t haalve zomer van '92 op heb zitn kleijn, himmoals tooschrif an Gerard Vaanholt.

Van de veer verhaaln geet alleen *Milieu* van Gerrit Kraa oaver de (moderne) probleemn op n boer. Dat ok *Iesdoor* van Broos Seemann *zich uitdrukkelijk op de boerderij afspeelt* is kwazerieje. Joa, zienn noaber hef nen boln en kik oet op n maisveald, mer neargns steet dat Iesdoor op ne boerderieje wont. Dat is ok geels nich van petaansie, den gaank van t verhaal wordt der nich deur bepoald. t Har zich umsgelieks in ne stad könn ofspöln.

Dat Frank Löwik in *Nen Rooms n borrel* een *boertig verjaardagstafereel* beschrif *dat je eerder aantreft in een traditionele plattelandsfamilie dan in een modern stadsgezin* kan e ok nich woarmaakn. t Zölfde gealdt veur *Oetbrekn*, dat zich ok meestparts in de stad (Almeloo/Beanthem) ofspölt.

Dan döt e der nog n schepken boavnop: *het meest verrassend*, zeg e, is *het stukje tekst waarvoor niet de uitgever maar een adverteerder verantwoordelijk was. Daarvoor koos het bedrijf heel toepasselijk de streektaal als voertuig*. In *t Geet an!* har e könn leazn dat de regel is dat alle biejdreagn an DNT in t plat bint esteald en 'dat gealdt eavnzooogood veur op te nemn adverteansies.' De meeste weurde in t *stukje tekst* bint trouwns nich van de leu van V&D, mer van n oetgeaver en zienn metredakteur.

Miej duch, den Haverkate broekt bloos oneagnlike argumeantn veur ziene konklusie dat n inhoald van DNT nich verniejnd is. En al dee aandere dinger dee't ze hier nich zoo gewoon bint woar t n blad in t plat betref, komt geels nich op n klos.

t Is veur t eerst noa zeuvn joar dat n Baants vö andach hef egeavn an ne oetgaav van De Oare útjouwerij, en doar kö'w blied um wean. Mer toch, noa t leazn van disse besprekking zee'j t de leu a deankn: DE NIEJE TIED? Niks gin niejs. Verdan mer weer...

Biej Radio Oost bi'w better of. In verschilnde programmaas (*Zondagmorgen* en *Regiotaal*) löt Piet Abberingh enthousiast ziene opnames van de presentoatie van DNT heurn. Aans as de Tweantse veuranleu van Akademie en Kreenk mag e geern zeen hoo at nen inkommeling as ik (krek as in Roalte den Westlaander Arnold Guldemon) zich woagt an t plat: *Het is een verschil in denkwijze. Iemand van elders ziet die dingen wat zuiverder dan de mensen die hier hun hele leven hebben gewoond en denken dat het altijd zo moet blijven als het was.*

n Paar wekke later kaan k der zölf veur, in *Bakje Troost* met Peter Schoof. Doarbiej wordt van William Raaymans saxversie van t *Twents Volkslied* ne haalve minuut oet ezeundn. De protestn van t klapvee (zoo neumt ze t opnamepubliek bie Radio Oost) kleenkt der dudelik heurbaar veur de luusteraars deurhen. t Lik wa of wiej oons scheuldig hebt maakt an heilig-schennis.

Van de leu dee't zich a wat länger broekt veur ere modersproak zo'j toch ok reakties verwochtn op t verschienn van n niej blad in t plat. Op völ biejal harn wiej nich ereknd, mer oet dèn hook heb wiej de leste vief moand krek zoovölle heurd oaver DNT as oaver *Heftan tattat!* seend de eerste oetgaav in 1992. Niks dus. Zölfs gin woord oaver de standaard-schriefwiezebiejloag, woarvan der zoo met de tied a meer as viefdoeznd eksemplaarn bie de leu in t hoes ekömn bint. Nee, *Stad en Land*, den moond van de Twente Akademie, den *Bodbreef* van n Kreenk vuur de Tweantse Sproak en *De Moespot* van t Verbond van Neersasse Dialektkringen zwiegt in alle taaln.

t Leste nummer van *Stad en Land* (1994-2) gef wa andacht an Willem Diemer verstörvn, redakteur van 't *Swieniegeltje* (1954-1959), n blad met nen kritiesn oondertoon, nich ongeliek an den van DNT. Gebeurt der wieders op t gebeed van t Tweants dan zoovöl dat t ontstoan van n niej blad woar wat bie zit gin niejs is? Noa alle geschrief in de regionale kraantn kan dat argumeant nich hanteerd wordn. Of bint de ontwikkelingn veur de vief buroometwearkers dee't zich gängs zegt te hoaldn met t plat eerst interessaant as der nen dikn pak stof op lig en de gangmakers dood bint en kremeerd? Dat is n stuk veiliger, dat is kloar, want in t leste geval zal der oe gin ene meer n woord terugdoon.

En de veuranleu van n Kreenk dan? Wiej hebt van heurn zegn dat op den 10n mei in t Hoogspel in Dealdn, op de Algemene Joarvergadering, Ben Lohuis as veurzitter hef probeerd de leedn op te stokkern teagn DNT en dat m doo voort de bokse op ebeundn wör deur Gerrit Kraa. Bint ze bang da'w ze oonder n droad hen vret, of verhelligt zee zich umdat der in DNT n woord van kritiek hef stoan op eern *Bodbreef*? Dat zol toch um te huuln wean. Met kritiek kö'j dree verschilnde dinger doon:

- Iej könt der van leern. Dan wor iej der umgeliëks better an.
- Iej könt kritiek weersprekn, moch iej ze onterecht, onrechtveerdig veendn. Dan mö'j argumeantn op t pöälke legn, en dat kost meuite.
- Iej könt kritiek ok negeern, benaamt at zee nich an de moat is. Doar kan hier gin proat van wean.

An t leste *De Moespot*. Ok doar zwiegn, dewiel dat blad toch wisse verstaandige leu oonder ere metwearkers tealt. Dee möt inzeen dat beide blaar ere eagne bestoansredenn hebt (*De Moespot* a vanof 1955) en dat t nöast mekaar wieder goan ginne bedreiging, mer eerder ne verrieking is.

Heanig verdan

Tusken t eerste en dit tweede nummer zit vief moand. Dat is laank, mer binn den gestealdn termien van twee töt zes moand. Dit joar nog probeert [t Geet wieder op bladziede 73]

Oonze Iene

Oet t repertoire van Trio

Wiej harn thoes wa zeuvn keender
 Keerl, t gung der mangs toch of
 töt t oons vaa tevölle wör
 en dan scheut e oet n slof
 En zoo leern wiej met de joarn
 oons met blikn te verstoan
 Ingewikkelde gesprekn
 wörn met n haalf woord of edoan

Woar? Doar. Disn? Joa. A'j... Ik? Iej! Nee.
 Moo! Heurt de vaa! Vaa! Noe! Joa vaa.

Vrog in t veurjoar kwam
 nen vrömdn motorriejer bij oons an
 met zon pötjen op zienn kop
 en met zonne leern jasse an.
 En hee staln doo zienn motor
 bij oons achter op n plas,
 nöm dat pötjen van zienn kop
 en pakn kraantn oet zien' jas.

Woar vaa? En woareargs? En woarum? En wat mu'j?
 En hoo hard? En wat kost? En wat is t oe weerd?

Joa, hee kwam veur oonze Iene
 hillemoal oet 'Vriezenveen'
 en hee har op dee machine
 toch wa zonne köaldte leedn.
 Vol ontzag zetn wiej um doo bij oons
 in t hoes kort bij n heerd
 en met 'n aln mooi dom kiek
 wat e zooal har eleerd.

Wiej begrepn der niks van.
Hee dreain met de oogn.
Was e planetoloog?
Hee wreef zich n moal an de kaakn.
Was e kaakchirurch?
Hee staampn met ziene veut.
Was e seismoloog?
Doo trök e zich n moal an de oorn en doo zeg e:
'Soms dan zijn ze o zo koud en soms dan zijn ze gloeiend heet.'
Oo mien God. Wiej harn te maakn met zonn lyriesn poëet.
En met dat wiej tehope kreupn
in n angstig s'il vous plaît
sprök de vaa de wieze weurde:
'Joa, dat wisselt wel eens, hè.'

Natuurlik, dee oorn, zukke grote rooie oorn.
En dan weer wit, en dan weer rood,
en zoo groot, zoo groot, zoo groot.

's Zoaterdagsmorns gung oons vaa
fluitnd hen noar t fabriek.
Oons moo bidn nen rooznkraansn
en wiej warn eens nich katholiek.
Greuts leup ik op school an
- ik har mien hoesweark nich eleerd -
ik trök alleen nog an mien' oorn
en ik heb ut oet ebleerd:

Oonze Iene hef nen vriejer!
Oonze Iene hef nen vriejer!

1

*Doar lag n krulstert nog te dreumn - misschien van nen lekkern slobber -
en har der niks gen benul van, t leste uur was anbrökn,
en dat e dan n zoomp nich wier zag.*

n Vearkn is n vearkn

n Laandschöpke met of zoonder zun of wölkedekn mag k mangs wa geern zeen, mer leu en deers doot mij völ meer. Veur mij is t aait nog de vroage, of t deer noe op de means lik, of aansum. n Means is ja nen oard beest.

Kiek, as t feestvearkn oet epakt hef lig den hilm pröttel doar: restn van hoastig löströkn deuskes, verschrikkelik gescheurd papier.

Dan fantaseer ik mij ofgrieselike krusings van vearkn en peerde dee wreutnd en snoevnd nöagerbiej komt, en loop ik zonn akelign met op ebloazn rooin kop en blooddeurloopn oogn teagn t lief. Of is t n poedeltjen met ne kale plätte dat op n sleetjen deur n snee wordt met etrökn, mooi blif zitn en knipoogt? Der loopt doar keerls roond woar at ze van zegt dat ze noa nen hap snee mongooln bint ewördn. Of nen onwiezn Sint Bernhard met um zienn haals nen toetn stoet met pindakeze. Woareargns op n grösvealdjen löt ne dame ere blauwe höndkes met spitse snuutkes oet. Miene dreumn bint beestachtig.

As ik oe n leeflik greun bleadken met nen waterdröppel wil loatn zeen, veraandert den dröppel in nen kikkerd den vortspreenk, grötter wordt en mij noar n haals grip.

Dee dinger. Nen dikn boa constrictor zoo hard sloan met nen hoonkbalklup-pel dat e weer opleaft. Oog in oog stoan met nen tijger met nen gevöarlikn vretbek vol messcheurpe taande, en dan ineenn in nen ooghook nen aandern tijger zeen den malle strapatsn oethaalt op ne glierbaan. Wat zee'j dan en wat wi'j zeen?

De wearkelikheid is vervörmd. Ik teekn en schilder miene dreumn. Um te bewiezn dat ik zee wat ik zee.

Redaktioneel

Miriam Bonder (37) deu de AKI Akademie voor Beeldende Kunst in Eanske. Noa t zeen van ere schilderiejn van vearkn heb wiej eer vroagd zich veur t maakn van teekningn veur *De Nije Tied* te loatn inspireern deur t verhaal *Slachtied* van H. Klaassen (Jaarboek Twente 1974).

t Resultoat kö'j zeen op t veurkaft, hiernöast, en op de ziedn 68 en 77.

Jaap van der Hoeff

58

Mirloch

Oet zienn niejn beundel *Mooi weer vandaag*

As de mirloch oonder geet
En de undog boonder steet
Koomp met eulder, woonder spoor
Eldergaats n hoonderkoor.

Lieuwken belder, mans gedoan
Mennig seelder veur kaploan
Ginn teelder wil beknotn
As ne niejkoar zal verdotn.

Doarum met n eelknrad
En opgezeunderd beeldergat
Elkeen wil zien opmanswoonder
Met n eekn sleurigdoonder.

Vuur eeuwîg

'Halloo.'

'Goeindag.'

Biej de poort van den kearkhof kwamn wiej mekaar tegn, zegn tied van n dag en löapn deur. Luk wieder dreain wiej beadr um as duur nen robot stuurd en keekn mekaar an.

'Frans?'

'Joa... Bertie?'

'Joa wisse, Fransje Meuleman, Frans zal t now wa wedn, hoo is t?'

'Good, en met diej, da's lang ledn.'

Wiej hadn mekaar zon viefendertig joar nich meer tröfn, t leste moal, dat scheut miej in gedachtn, was op n dag dat hee van school gung en met de hele familie emigreern noar Australië.

Frans Meuleman. Wat was der van um terecht kömn? Zoo te zeen op t oeterlik of te goan gung t m wa good: n roond postuur, n broen kluurke, t oaverhemd dree knöap los en um n hals ne goaldklurige ketn. Luk nen gelukszeuker.

'Wat brengt oe disse kaant wier oet?' was ne vroag dee doar beiej de poort van *Eeuwige rust* nich oet kon blievn en woarop ik nich kon vermoedn dat t antwoord doarop laank en biejsunder zol wedn.

'Kiek, ik bin disse wek vuur zaakn in dit laand en har evn n paar daagn de tied um miene oalde geboortestrek op te zeukn. Vanmerrag heb ik hier n bezeug bracht, zee', miene grootoalders liet hier begraavn en van de graavn he'k n paar fotoos maakt, you know.'

Ik nikn en noadat hee miej ne sigaret vergevvens har anbödn en zölf opstök, gung hee verdan.

'Trouwns as ik t toch oaver graavn heb, wat miej hier zoa opvalt is dat der völ leu weark hebt maakt van n grafsteen van ear dierbaarn. Doarnet heb ik nen heeln zet op ne baank zitn te prakkezeern en... ach, hes doe wa de tied, loat wiej evn dat beanke wier opzeukn.'

Tehoap leupn wiej n kearkhof wier op en zetn ouns daal, nöast mekaar op de hoaltn baank, dee liek tegnoaver nen onwiezn grafsteen stun. Disn veldkei, n stoatig monument tuske alle aandere oetvoeringn, was n grafsteen van meester Hendriks. Hee was dootieds heufd van de school west en wiej beadr hadn der nog les van had.

'Kiek now disn steen, nen kei van wa doeznd kiloo, doarin is n naam beitelde van ounzn oaldn schoolmeester. Dit is miej toch n monument of nich dan.' Ik mos um geliek gevn, meester D.G.M. Hendriks, geboorn in 1902, stöarvn

in 1977, zooas t der in was beitelde, was met disn kei vuur eeuwn laank onsterfelijk maakt.

‘Toch wa biejsunder’, gung Frans verdan, ‘as iej bedeanke dat leu dee zich loat kremeern, mer weanig tastbaars achterloat. t Zölfde geldt zoo te zeen ok vuur de meeste steen woarop de tekstn bint liemd of schröavn. Noa zon vieftig joar bint ze der of, is n steen kapot en wördt alns opruumd. De steen van miene veuroalders bint doar n good veurbeeld van, biejnoa verrinneweerd en den tekst hoast nich meer te leazn.’

Ut völ miej op dat Frans nog Twentse wöar broekn dee wiej a kwiet wadn. ‘Nee, doo miej dan mer zonn veldkei met oewn eagn ingebeitelde curriculum vitae, vuur eeuwig lig iej dan registreerd, woar a’j ok terecht magt komn. Mot iej toch eens deankn, steen van de tied van vuur ounze joartelling vindt ze now nog wierum met inskripties. Aait in herinnering, nich vortknoid, t lik miej heel biejsunder en doar heb ik doarnet oaver zitn prakkezeern.’ Frans sprung op, streek oaver n teks van meester Hendriks en iej zagn um deankn, luk van: in t joar 5012 wördt der nen kei opgraavn woarop in good leasbare teekns steet te leazn dat der zon dreedoeznd joar ledn nen zekern Frans Meuleman hef leafd, nen man den 78 joar oald is wördn. Disn kei wördt dan as monument, as blievnde herinnering an de means oet de tied dat de eerste reis noar de moan is maakt, plaatst in n museum vuur techniek en wetnschop.

Hee keek miej luk waterig an, trök n moal an ziene sigaret, löat t peukke op de ground valn, woar noa t met eenn dreai van ziene hak wördn mengd met t roade kiezel van t greendpad.

‘Bertie, wat duchn oe, lik oe dit wat?’

Hee stök ne nije sigaret op.

‘Mot iej, as iej zooiets later, a’j hier nich meer bint, ok wilt hebn, dit now vastlegn in oew testament... Of bin k luk an t dramn?’

Ik kon nen heeln eand met um metgoan, mer wus der nich direkt n bescheed op.

Noadat wiej bie de poort mekaar de haand hadn doan, schöat t miej stöarig in de gedachte: *Vuur eeuwig, vuur eeuwig in herinnering, da’s laank. Bin iej dan luk eardöanig, of bin iej t nich.*

Poaseier gaddern

Oet zienn beundel *Verhalen voor in het haardvuur*

Ik wil t der s met oeleu oaver hebn da'j met de Poasdaagn zoo naar vö'l wille könt hebn met t vortmaakn van en wier opzeukn van dee zeute chocolade-eikes. Mar veurda'k begin zal ik efn oet de deuk doon woerum of ik mean in t Tweants te mutn schrievn.

t Zit zoo: der is mij vroagd of ik met t oog op de Poasdaagn iets wol vertean oaver de Tweantse gebroekn roond Poaske. t Probleem is da'k gin idee heb wat ik der van mut zegn. Kump bij da'k mirakels weinig verstaand heb van beume slepn, vlöggeln, eiertikn en zoo verdan, en op t gebeed van t an de fik hoaldn van boakns bin k hilmoal nen koezn.

Noe hef der mij ene op eweezn dat der mar zoo weinig leu in t Tweantsch schriefft umdat der zoo zwoar noar wördt kekn o'j de schriefwieze en de woordkeuze wa good hebt, dat den inhoald van t verhaal verleurn geet. Dat is dus veur mij de reden um dit keer in t Tweants te schrievn.

By the way, disse oetsproak zal wa nich oaver wean komn umdat de leazers zich hellig maakt da'k t ene keer Tweants *met* 'ch' en t aandere keer Tweantsch *zonder* 'ch' schrieff. En da'k schrieven ok wa aans har könn schriemn.

Kiek, in de tusntied kan k dan mooi van alns bij mekaar nöaln oaver dee eikes.

Et maintenant cher lecteur, les meilleurs vœux pour les Pâques à venir. Disse oetsproak he'k mar in t Fraans op eschreevn umda'k t zunde zol veendn as hiervan den inhoald verleurn geet.

Theo Vossebeld

62

Belle fleur

Eur' vingers vleendert
langs de toetsn
van de telmasjine
en voelt met n dubbelbooggeboar
n toetn met appel too
Bellefleur
Elle est belle

'Encore de plus, monsieur?'

Ik möt nog meer
Dee gelle dikke eierproemn
of Mirabelle
Ik wies noar t ene
ma deank an Elle

Opeens krieg k zin
 in nog völ meer
 in peern, in perzikn
 en in meloenn
 in haande vol
 Ma eeglik hoof ik
 der ma ene
 en dat is Elle

'C'est tout, monsieur?'
 Ziej kik mi-j an
 Opeens wer k niks

'Merci, monsieur'

'Voilà monsieur'
 Nen plastic toetn
 'Bonjour monsieur'
 Ik stoa al boetn

Veurbi-j kratn
 met rooie peppers, paprikaas
 stek mi-j de zunne
 van t middagplein,
 zeuk ik ne stea in n schaa
 en wrieve nen appel
 glemmig rood
 Roze-rooie kinnebakn
 Bellefleur
 de tout mon coeur

Tekstn oet de *Sint Joris Mis*

Noar *Duo ubera* van Giovanni da Palestrina ($\pm 1525-1594$) en *Hoogleed* 7,4-6/12-113.

Oorsproonkelike letterlike vertalingn in t Hollaands:

Uw beide borsten zijn als tweelingjongen van gazellen. Uw hals is als de ivoeren toren. Uw ogen zijn als de vijvers van Hesebon bij de poort Bath-Rabbim. Uw neus is als de toren van de Libanon, uitziende op Damascus. Uw hoofd is als de Karmel, uw haardos is als purper: een koning is gevangen in die lokken.

Bruid:

Kom, mijn lief, laten wij naar buiten gaan, laten we overnachten in de dorpen. Dan trekken we 's morgens vroeg de wijngaarden in om te zien of de wijnstok al uitbot, of de knoppen zijn opengebroken en de granaatbomen al bloeien. Dan zal ik u met liefkozingen overstelpen!

Breugeman:

Diene beide börstkes zeent as twee kleane knienkes. Dienn haals is as nen geteling den oetkik noar de zun. Eugkes as twee vievers umraand deur t Mosbekdal. As t stertke van nen kateker, zoo zuver is dienn nös. Dröa van purper hest vlöchtn in t hoar. En vlöchtn hes doe miej der bie.

Broed:

Kom mien leef en loa'w noar boetn goan. Oons te boetn goan an wil. Dan trekt wiej mornvrog de esn langs um te kiek'n of t greun a greuit, of de knöppe a spreengt en de karsn a bleuit. Dan loat ik dee van leefde gleuin.

Ben Mulder

65

Notre Dame

Muu zitte wiej noast mekare, mien vrouwe en ik, in un stampnsvolle karke met meansn uut de hele weerd. Ut örgel speelt.

De dag giet an mien veurbi-j. Beeldn van t bezuuk an t bekende karkhof Père Lachaise. Van Edith Piaf töt de slachtoffers van Bergen Belsen.

Ik mosse an oonze dochter denkn. Op n paar weakn noa twaalf joor was ze, toen heur schedel brak op de veurroete van n auto.

In fluwelig Fraans kondigt n priester t volgnde nummer an. t Is n stuk van Franz Liszt en - toeval bestiet niet - hij hef t schreevn noa de dood van zien dochtertien.

Natuurlik kump der n kleine preake bi-j. Die giet onverbiddelik oaver Job zien uutsproake: 'De Here heeft gegeven, de Here heeft genomen.' t Stuk eindigt dan ok met de prachtige melodie van t lied 'Wat God doet dat is wel gedaan...' En hoewel ik dat noe de meest pure vörm van vluukn vinne, mu'k toegeevn dat t mien toch pakt. Misschien ok wel umda'k mien vrogger in dat geleuf thuus vuuln en der iets olds en vertrouwds van uutgunk. En dan derbi-j, ik kan noe wel ofstand neemn van t geleuf der vaderen, mar misschien heb meansn altied wel 'God' estameld as ze t onbenuumbare un name woln geevn.

God: un warkhypothese veur datgene woorveur a'j gien woordn hebt en oewn verstand bi-j stille stiet.

Lo'w t door mar op holn.

Mien kokon wordt ruw lös etrökn, as met veul gesnater n koppel Japanners zich al flitsnd n weg deur de menigte baant. t Stoort mien mateloos en hoewel ik wete dat ze t der niet um doet: oaver is t.

Verdriet valt niet te deeln. En voortleavn mu'j zelf doen.

Notre Dame... ma fille.

Gerrit Morsink

66

De earde liekt neet langer dorre heideHerdichting van *Leed 39* (Joël 2:21-24, 28-32)

De earde liekt neet langer dorre heide
 en t weeld veendt wier zien voor in bos en weide.
 Niej grös koomp op en weuste wördt wier greun:
 niks meer beteun.

De wienstok bleuit, volop dreagt viegebeume.
 Dat zal wis n inhaaln wördn um van te dreumn.
 Oo Hear, wiej könt der neet oav'r oet. Iej doot
 oew Sion good.

Op t laand koomp vroeg en late reagn dale;
 iej könt de druve treadn, oew zoad kö'j maaln.
 Noe zölt de bekn dee zoo dreuge lean
 vol water wean.

Dan komt, op oew gebed, de leste dage.
 De Hear koomp oet n hemmel daal' in Geastesvloagn.
 Verschel wördt neet emaaht; vuur heer en knecht
 gelieke recht.

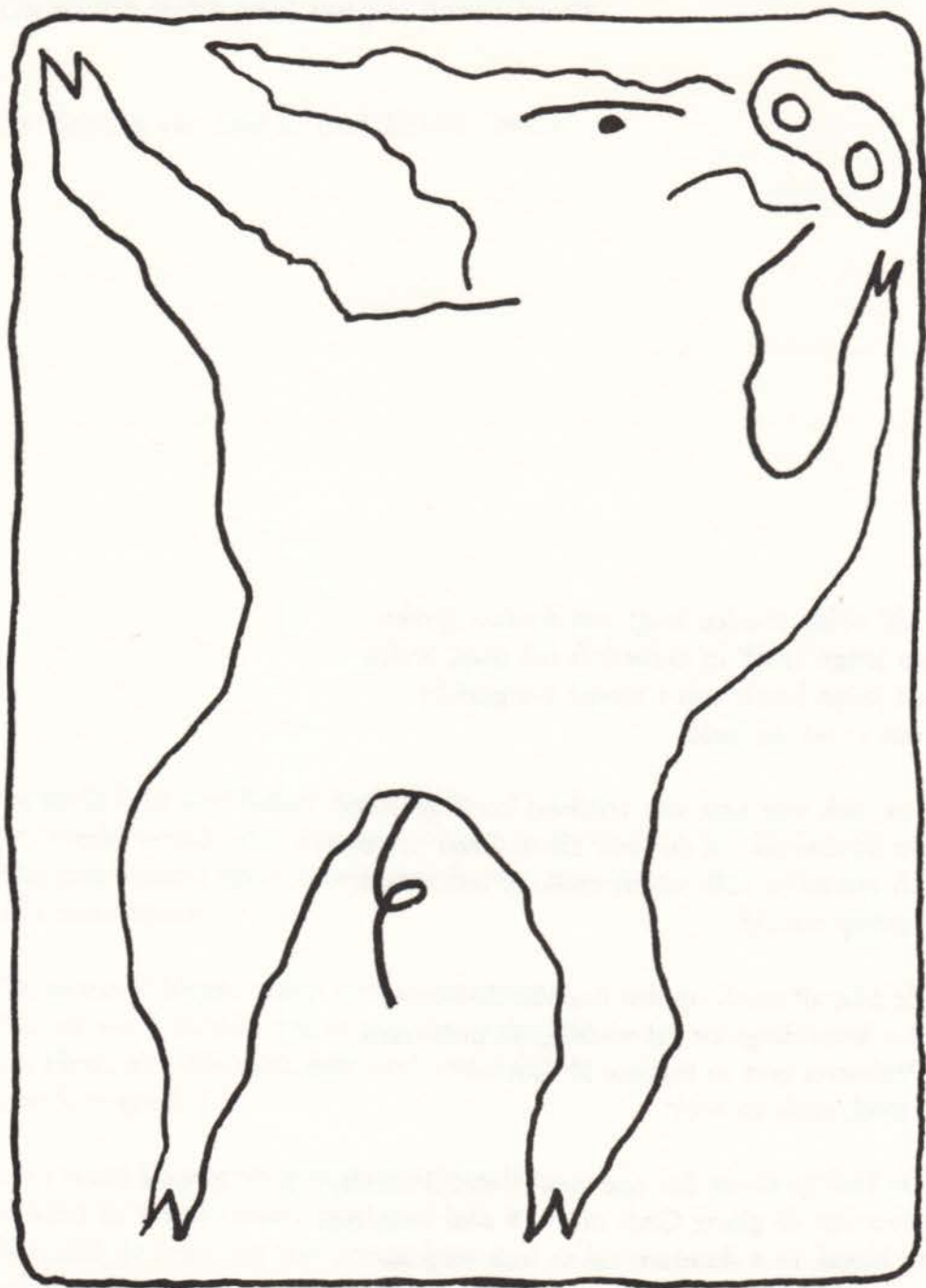
All' oolde manleu magt van dreume sprekn
en jonge vroal' in Geastdrift oet magt brekn
en jonge kearls zeet t mooie veargezicht
van vread' en lecht.

Joa, ook wee neet van vriejheid konn geneetn,
op deenstvolk zal de Hear zienn Geast oetgeetn.
Ut meend're volk wördt noe ook met eteald,
vuurop esteald!

Ze zölt all'moal, op den dag van de Heare,
den woondergroot zal wean, goan profitearn.
Profeaties zeet ze teakene al vuur eur:
blood, rook en veur.

De Heil'ge Geast dut noe zien' weareldroonde,
mear um de glorie Gods mut völ noar oondern;
in blood, in n duustern zal ut lech vergoan
van zunn' en moan.

En alle leu dee vroagt noar 's Hearn weage
dee van zienn grootn naam ut zegel dreagn
viert in ut niej Jeruzalem ut feast
van Woord en Geast.

2

*t Arme deer was nog nich eens oaver, dow kriesken t a, astertoo, want
wied ko'j t wa heurn. (...) Jens posken um efkes met ziene poske vuur de
plätte, en doar ha'j ne lign, gladndals beduzeld.*

Meid

Oet zienn niejn beundel *Mooi weer vandaag*

Moandagmorn kwam de baas met nen niejn binn. Berend van de Plaat zag ut voort, want hee weet aait sekuur wanneer de baas binnkoomp en wanneer e weer vort geet.

'A'k noar t hoar kiek, mut ut hoast ne meid wean,' zeg e.

'En woarum zol t ginne meid ween,' zee ik. 'Wiej hebt hier van alns al ehad. Italiaann, Spanjoardn, Griekn, Turkn, Boornsn en woarum dan ginne meid in de warkplaats.'

Dat was raak, want Berend van de Plaat is nen Boornsn en doar wil hee gin kwoad oaver heurn. Hee oazn dan ok direkt.

'Wat zol dit fabriek ween zonder Boornsn,' zeg e. 'Doar komt nog aait vakleu vandan. Nich veur niks is in Boorn al ne stroat noar t fabriek eneumd. Dat was oet daank an alns wat doar vandan koomp.'

Ik gaf um meer geliek, want intusn was de baas met n niejn dichterbij komn.

'Van achtern te zeen mut t toch ne meid ween,' zee Berend hardop, want zacht proatn kan e nich. 'Der zit wal veur 25 geuldn kapperswark an, a'k dee kruln zoo bekiek.'

De baas dreain zich um en kwam met n niejn metwarker op oons too.

'Dag juffrouw,' zee Berend met n stoaln gezicht.

'Dag meneer,' zee de juffrouw.

'Ik bin gin meneer,' zee Berend.

'Dat har ik al wal edach,' zee den niejn, 'meer ik bin ok ginne juffrouw.'

Efkes leek t der op, dat Berend sproakeloos zol wordn, meer de baas redn de situatie.

'Heanig an, Berend. Disn jongeman is nen zoogenaamdn vakantiewerker en hee zal probeern oewn zwoarn taak wat te verlichtn.' Berend sneuf.

'Dan mut hee wal van goo huze komn,' zeg e.

'Dat koomp hee dan ok,' zeg de baas, 't is nen Boornsn.'

Den jong is noe ginne meid meer.

't Is nen Boornsn,' zeg Berend.

Henk Leferink

70

Streunkebroadn

Lignd in de zun an de Algarve
 wilt oe de gedachtn nog wal s op de löppe goan
 en zee'j ineens oew' al joarn verstörvn oalde moor
 weer veur oe stoan:

Jonge, woo he'j t der toch met?
 He'j niks betters te doen, zo'j nich s opstoan?
 Iej ligt hier mer te streunkebroadn.

Dan vraag iej oe ongemarkt of:
 bin ik non gek, hef zee t non mis?
 Of keump t allene umdat in de leste vieftig joar
 de weerld zoovölle veraanderd is?

Umstebuurt

Peter Morest, in t eerste halfjoar van zin leraarsbestoan, bleef aait gearne eavn allenig achter in zinne löage klasse. De leerling warn krek vort egoan. Ze maakn noa de leste lesse nog mear kabaal as anders. Oet de schole, beunn en angoan, op weg noar de vriejheid.

Hee mocht t woark gearne doon. De eerste wekn was t heel spannd ewest, mear ze harn um neet klean ekreegn. As t der op an köm har e wal verdeend dät ze um t leavn zoer maakn.

Leraarn treitern, doar har e zelf aait met plezeer an met edoan. Ooit har e in ne beruchte HAVO-IV klasse ezetn. Ooit, en dät was nówkes zes joar eleedn. Dan gungn ze met zin aln zachtjes zitn zoemn, iej konn t hoaste neet heurn, en doar wör Minkie, den wiskunde gaf, slim jachterig van. Op n gegeevn oognblik har e zoo wit as nen dook op de stea de bordlatte in twee bölle ebrökn. Ze harn um nooit wier ezeen.

En juf Brinkelaar kon mear neet begriepn woerumme t videoobeeld oonder geschiedenis verdan vort völ. Diederik, den nöast Peter har ezetn, har de ofstaandsbediening van thoes met ebrach en gung dan zoonder da'j der oarg in harn an t zapn. Juf Brinkelaar, käts van de wieze, noar de knopn, ze gaf nen raakn plear teegn de ziedkaante van de TV en dach dat dit hulp, want op de stea leut Diederik n zeander wierumme komn op t goo kanaal. En dat gung dan in ene lesse wal vief keer op disse manere verdan.

In de klasse van Marks, den Engels gaf, de bandjes van n cassetterecorder duurspeuln, as e efkes oet de les wör vort erop, dät wol ook wal helpn.

Peter har der völle wille van ehad duur in t begin te verteln dat e op de heugte was van de meeste strekn. Hee har n poar vuurbeeldn egeevn en dät was blikboar in de smaak evöln. Hee har ook zin beste edoan um de lesn good oet te legn. De jongs mochn um wal liedn, al zear e t zelf en dät was n pak van zin harte ewes, loat wean wat t wil.

Grovers. Dät was zin eegne vuurbeeld ewes van hoe t mos. Aait plezerig, nooit te beroerd vuur ne schelmse strekke. Der har der zich ene beklagnd dät e te völle straf har ekreegn noa a wier ne onvoldoende.

'O.K.' har Grovers ezeg, 'wiej goat in n gaank bieje witte tegels stoan. Hier, kearl, iej telt tot drie, en dan lope wiej met oons beidn zoo harte meugelik noar de direktiekamer. As iej der t eerste zint krieg iej gen straf, as ik der t eerste zin krieg iej ne dubbele portie. Of esprökn?'

Ze warn as raketn vort eschötn, de klasse har öar noa ejoeld en Grovers har t met gemak ewunn. Hee keann de treas van de trappe op zinn doem; hee har verdan met dree sprongn ne etagetrappe enömn en zoo was e veer teln earder an ekömn as de dramtitte den doarnoa sportief de dubbele porsie in ontvangst har enömn. t Harte van n direktur was hoge in m op esprungn doew der nen leraar en nen leerling as nen weendhoond langs um hen sniestern.

Peter, den aait an de raamkaante zat, har al ne keer boetn mutn zitn, umdät e te vake duur t raam har ekekn. 'Nemt oewn stoel mear met en goat der met noar dealtn, dan kö'j op de stoepe noar binn koekeloern, dus juus aandersumme, har Grovers ezeg. 'Kan wean da'j dan vuur t eerste eavn ach geevt.'

Doew hee twee minuutn boetn zat, har de halve skole vuur de raams estoan um oet te visken wat den klookn schutter doar mos, met zinn stoel op de stoepe.

Grovers har elke wekke wal iets bedach woer ze op de spölplaatse oetvoerig oaver kuiern. Wat nen kearl.

In de brugklasse harn ze um, Peter, smearig ekoeioneerd. Hee wus zelfs non nog neet good woerümme. Mear dät was duurgoans t geval. Iej warn de pineut umdät nen aandern ut neurig veun um oe vuur t gaas te jaagn. Kon wean dat zoo ene zelf met de proemn in n drek zat. Dennis was der met begunn, en de aandern deern dan wal met. Zinne taske vort stopn, zinne fietse verplaatsn, zinn agenda oet de taske haaln, de weend oet de fietsebeande loatn loopn, oe op de spölplaatse vaste hooln en dan an de höare trekn en zegn dat e den mirrag n bes moal kläppe zol kriegn as e nog mear net boetn t hekke was.

En doew was t ineens finoal of elop. Dennis was um zoowoar vreandelik temeute ekömn, en hee, Peter, har der gen bal van begrepn. Hee har nog deage met schrik in de bokse de spölplaatse oaver estökn. Mear t was op de stea of elop. Dennis zoo zinnig as ne bleende veenke.

Later was e der achter ekömn. Grovers har toovallig duur t raam stoan kiekn, doew hee op t plein in de tange was enömn en doarnoa har Grovers zoo hier en doar noavroage edoan en har duur ehad dät vuurnaamd Dennis de stokkerbaas was. Nen dag later har Dennis gen leavn mear ehad want in elke lesse was hee op alle meneern de klos ewes. Leraarn harn um zinne taske loatn oetpakn, warn tekeer egoan oaver de beuke dee der neet netjes oetzagn, ze harn straf egeevn, halve schriftn oaverschrievn umdat den inhoold nogal slordig was, elke lesse kreeg e ne onbillike buurte, hee mos de klasse anveagn, Dennis was hoe länger hoe ongelukkiger ewördn en an t eande van n dag har Grovers um bieje zich erop en har ezeg: 'Zoo doo-r e wiej

non veertn deage an eenn bol verdan as iej nog éne keer den Peter in de benne doot. Nog slimmer, vanof vandeage doo-r iej hartstikke oardig teegn um, en iej hoolt oew möage in de gaatn. As ze ook mear éénn poot noar Peter oetstekt, is t good mis, dan griep e wiej oe. Lik op stuk, kearlke, deankt der ummel!

Dennis, later zoowoar zin kammeroad ewördn, har t um zelf verteald, met n bedretn gezichte.

Hee har zich vuur enömn um op zinne buurte aandern te helpn, as t der de geleagnheid noa was.

Peter dee de lechtn oet, sleut de dure of en leup noar de trapnhal, bekaand an t eande van n langn gaank. Hee keek duur ene van de raams noar de spölplaatse an de binnkaante met de fietsnstalling. Ne brugpieper wör van de fietse of etrökn duur n poar meakes. De taske wör öar oonder de snelbeenders vandan ehaald en boavn nen plas water löag ekieperd. Wier nen aandern stotn teegn de fietse. Der wör eschreeuwd en elachn. t Meaken steun der bie j asof t n staandbeeld was.

Peter nikn. Zinne buurte, umstebuurt n. Met twee sprunge nöm hee de leste etagetrappe. Dät har e van Grovers eleard, doew hee t zoo mirakels verlöarn har.

[Vervolg van bladziede 53]

wiej t dearde nummer oet te breudn. Doarin wilt wiej nöast t gebroekelike weark veur t eerst ok boekbesprekkingn opnemn. Zölf wil ik dan beginn met ne riego bespegelingn oaver de schriefwieze.

Wieders löp t wa good met DNT. t Eerste nummer was rap oetverkoch, zoodat der nen tweedn (verbetterdn) druk kon komn. De 200 abonnees dee't wiej op t oge harn bint der nog nich, mer met de 110 van noe kö'w verdan. Tukkers tukkert geern um te kiek n wat t wordt en betaalt zoo te zeen lever nen geuldn meer veur n lös nummer. Wiej hopt dat t nog luk aans wordt en da'w veur t dearde nummer könn rekn op n schoer nieje abonnees. Good goan!

Goaitsen van der Vliet

Mien dorp

Later kwam ik weer, mer de stroatn
warn mientn nich meer. n Höndjen
miegn teagn den gevvél van De Hoek,
woar at wiej stunn te gaapn, met
rachels en peukn, t oalde Jan.

Bloos hee was der nog, Kloas
met de koare. Hechnd scheuf e
weer veurbiej: eerpelscheln.
Hee reup ut hoge teagn
bleende raams. Ginne vroag,
gin bescheed. Wus e t dan nich?

Vanzölf, hee keann z' ok nich,
de moders met zäkke en nije
wichter, awat, hee har de koare
zoowat vol, hee was ja
zien eagn peerd.

Zoo was e miej ok al dee joarn
deur t verstaand ebasket, dee stee
woar alns bie j t oalde blif.

Ik keek de stroatn of
en dreumn.

An n eander
pleern nog dat meanske
van de fietse.

Nooit good

Ba, wat kan t teagn loopn in t leavn! En t begön toch zoo mooi. Kortns was ik veur ne paar-daagse vakaansie in ne Noordduutse stad. Efkes woaraans roondiekn um den blik roem te hoaldn.

Noa n bezeug an de plaatselike bezeenswaardigheeden begön miej de mage te jökn. Want kiekt, kultuur is n mooi ding, mer as de natuur röp dan mö'j bescheed doon. Woar etn?

Noe stön ik teagnoaver ne foerageplaats, ne dochter van ne grote fastfoodketn. Mer nee, dee formica töafelkes en dee onwieze bekers Cola hebt miej nooit wat too elekn. Doarbiej zol ik t onsmakelik veendn juust in disse stad um Hamburgers te vroagn. A'j oet reizn goat mö'j op staand etn, in degelike etablissemeantn woar at ze de soep nog opleppelt oet verzulverde terrines en woar de obers onheerbaar op de hoogpolige vlooberbedekn noaderbiejsluupt met nen anstekker a'j de vinger in de buurte breangt van oew päkken sigaretn. Stiel neumt ze dat.

Ik hoovn nich lange te zeukn. t Was inderdoad beschaafd woar ik miej in t rooie pluche daal leut en doo ik opkeek zag ik zon dree töafelkes van miej of ne vrouw zitn. No vrouw, n meaken was t. Of iets der tusken in. Zeldzaam mooi. Biej zukswat wördt sitoo den romantikus in miej wakker. Dan bedeank ik wa s dat ik te late joonk ewördn bin. Woarumme toch nich um 1850? Op nen Engelsen 'manor'? En dan niks as op zonn volblood deur t laand hen de boern vreendelik, nee 'minzaam' dagtied geavn. En zee dan de haand an de kipse.

Mer iej möt der wat van maakn. Ik zol eer n gleasken offreern. En dan loatn brengn deur den ober, kaartjen derbiej. Betken gentlemanachtig kiekn as ere oogn verwoonderd miene kaante opgöngn. Eerst de leenker colbert-mouw luk terugge sloan zoodat t goaldne rolexhorloge good in t zichte was. No, ja, t was der ene van Pat Pong, den fake market van Bangkok, f 14,95, al blik, mer dat kon zee van doar oet nich zeen. Nog n nip en dan den ober s loatn opdraavn.

Ik dreunk t der schoon oet en met da'k t glas daal zat veul mien oog op n aander meaken dat zwoar hechnd was an komn waggeln. Groter verschil gaf t nich op de weerld. Wat lillek, wat lillik. Wisse ene woar at ze vroggerdaag van zeadn 'Dee hef ne waapnvergunning.' Iejleu weet wa: a'j der dan ene zagn dee nog n gröadke lilliker was, dan mochn iej ze op de stee dooddoon. Ne dikke prop met stroohear en treurige oogn. Benaamp dat leste tröf miej. Want deankt nich dat ik um dit soort potsn van oons aller Moo natuur kan lachn. Wied mis. Doar zin ik te geveulig veur. Ik har voort

met eer te done. Bedeankt mer s a'j zoo as nen draakn deur t leavn möt. Nooit zal der een oe charmaant toolachn. Nooit zö'j deel wördn an wat ze de 'zeute stried tusken de seksn' neumt. Wat? Iej komt in t osnbook met oew dikke lief.

Mer dit, zo dachn ik wieder, was toch ok n schepsel dat de longn har hangn noar luk andach en leefde. Week ewördn deur kompassie maakn ik ne grote fout... t schiere meaken wat offreern, zoo dachn ik, was dan misschien wa sympatiek, makkelik was t ok. Hoovöl manleu zoln zon blömkén nich wat anbeedn. Zee kon der stoomp van an de zoep komn, dat kon zee. Doarbiej... zol t nich verkeerd wördn op evat? Zölfzuchtige driefveern en zukswat? En dat dewiel t mij meer allenig göng um t estetische.

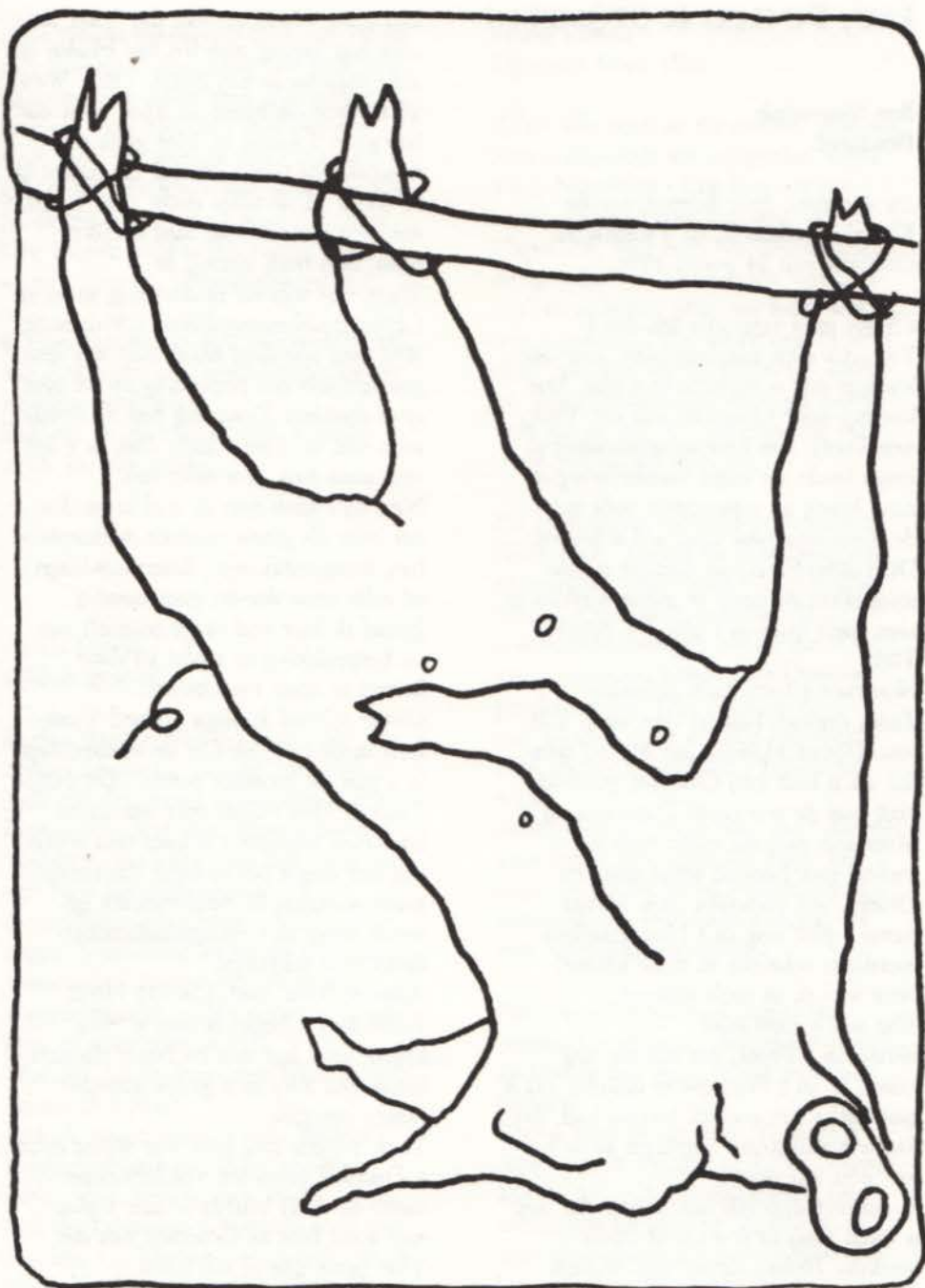
Ik hoovn nich lange te disseln um t der oaver eens te raakn dat t völgroot-meudiger zol wean um dee wratte n mooi gleasken wien an te beedn. Wat zal den aarmn blood doarvan opknapn, meann ik in miene onschuld. Um taktiese reedn besleut ik wa de tiedsvolgorde te veraandern: eerst wat te etn en pas vlak veurdat ik mij wier in n mantel leut helpn, deur n ober t gleasken loatn brengn. Veurda'j t weet zit iej argns an vaste. Van t ene hoof nich aait ok t aandere te komn.

Oonder t dinee beveul mien plan mij steeds better en ik mos umsgelieks deankn an de sprökke van Olivier Bommel, van 'den heer' den 'good döt in stilte'.

Meer woch s efkes... hoo kon dee messe wetn woarveur t was? Zee zol der joa niks van begriepn. Der mos feilik n kaartjen bie. No, makkelik zat, dee har ik in n binnstok, met ne goaldne vulpenne (van good old Pat Pong). Hoo zol t zich schrievn in t Duuts? O joa. *Für die hässlichste Frau die ich jemals gesehen habe*. Wat is dee Duutse sproake toch mooi. Zee kan zoo sekuur de geveulns oaverbrengn. Ik weankn den ober, besteln t glas en gaf t kaartjen of.

Efn later stön ik met den mantel an te tukkern in de gardarobe. Keek schroat achterum. Doo ik de leenkerhaand op de deurnkruk lea, heurn ik ne hoge gil. Ik kon mij nog net verdoekn. t Glas spatn teagn de pöste oet mekaar. Doar kwam den rinoceros op mij of, al zweaend met de haandtas. Biej den eerstn ziegerd leut t mij too dat der wa halters van tien kiloo inzatn. Veugelkes fluitn mij in den kop. Veurdat de tasse veur de tweede moal daal kon komn ha'k de deure a lös eropt en renn ik langs de huze en weenkels de stroat oet. Nee, t was gin veurnaam ofscheid.

n Zetjen later pleern ik poesnd op ne baanke. Tssss! Wo'j n meanske n gevaln doon en luk opbuurn. Nooit is t good. Zoln dee oalde schrievers t dan toch bie n rechtn eand hebn? Dat n lillik oeterlik bloos t spiegel is van n lillik innerlik?

3

'Now zō'w m de oorn s wasken,' zee Jens dreuge vort, 'want hee zal der
wa good zwil in hebn, zo'k rekn.' En doarop geut e nen gulp koknd water
in de grote flapoorn, en wōsken ze s duftig oet.

LEU, POTLEU & STÖMPKES

Ben Siemerink
Bescheed

As *A propos* deur Beernd van de Kloez' opnöm'n in de Twentsche Courant van 24 meert 1994.

t Spiet mij veur alle leu dee t Tweants nich machtig bint, mer der koomp noe n stukske in t plat. Dat koomp deur Goaitsen van der Vliet, nen Frees, den hier as asielzeuker al joarn leedn ne vaste verbliedsvergunning kreeg en noe oonze volk weer de modersproake veur wil schrievn. Disn deep-Frees oet Eanske meant mij efkes de oorn te mötn wasken in zien nije blad in t plat DE NIEJE TIED.

Noe mot t toch nich anhaaln!
Zunn import-Tukker den mij, zön van Kloezn Hennik (en Marie) onder an n bult bij Oldnzel, geboorn vlak bij de stie woar Damhoes en Mönnink mekaar tröfn veur ere tocht'n met fiets en teant noar de Oriënt, wil verwietn da'k zölvns oaver t plat nog in t Hooghaarlemmerdieks schrieve in disse kraant!
Noe wol ik m toch wiezer!
Wat mo'k aans dan!

Wisse, in t Frees, dat har ok nog könd, of in t Poompster dialekt. Ha'k zun betke net zoovöl leazers had, dee der wat van konn begriepn as da'k t in t plat har doan.

Ik schreef doo (en hee kauwt dat nog n moal noa) in n stukske oaver t beukske *Heftan tattat!* van Willem Wilmink: *Het is hier niet zo, in tegenstelling tot de situatie in bijvoorbeeld Friesland, dat een substantieel deel van de bevolking de streektaal actief of zelfs maar passief beheerst. Een krant, als deze, weerspiegelt dit gegeven. Dat verander je niet van de ene op de andere dag.*

Dat gung Goaitsen van der Vliet lang nich har genog, zoo löt hee blikn in zien stukske in DE NIEJE TIED. Woar a'j meteen ok mooi an könt zeen dat hee ginn Tweant is. Hee gunt n meanske de tied nich um langzaam an te wenn an de nije tiedn veur t plat, dee noe kennelik an bint ebrökn.

Man, doo toch heanig an.

Want wat schreef ik doo nog meer in t Hooghaarlemmerdieks? t Volgende: *Wie weet ziet deze krant zich nog eens genoodzaakt een bespreking in het plat af te drukken.* Doar zag hee de ironie nich van in. Hee schrif: *Dus, at t ech nich aans kan, dan meer too.*

Nee, da's nich wat ik wol zegn. En der bint ok ginne massale demonstraties, hongerstakingn, bommealdingn of zelfs eerst doodn veur neudig (preuf ik hier wal enige ironie?) um ne besprekking in t plat in disse kraant te zeen verschienn.

Gister schreef kollega Gerard Vaanholt in de rubriek *Oet de noaberschap* in t plat ne recensie oaver... DE NIEJE TIED. k Heb t doar met um oaver had. Hee von dat t n keer tied wörn. Ok um nog s oet te legn, dat temet ziene stukskes in disse rubriek gewoon weer in t Hooghaarlemmerdieks bint schreevn.

Alles op zien' tied. Ok DE NIEJE TIED. Mer t begin is der. n Nij begin. En t har wis en zeker slechter könd (dat kö'j as n groot kompli-meant opvatn).

Toch zal der nog heel wat water deur n Deenkel goan (en vrachtverkeer oaver de A 1) veurda'w met t plat zoo wied bint as Goaitsen van der Vliet oons noe al wil hebn.

Toovallig kwam ik vergangn zoaterdag in n kafee in t stad met nen kammeroad an de proat oaver t plat. En doo ik zee dat t plat kennelik an n heel nij leavn (of is t noe leaven, lèèv'n, lèèvn, leam, of leawn?) was begunn en dat generatiegenootn van

oons (begin-veertigers) zich der volop met bemeuin, doo keek hee mij wat bedremmeld oaver zien glas Belgies bier an. Hee har zölf, zoo zee hee mij, nog völ meuite um t plat te gebroekn. Ne foute taal, zoo von hee. In de zin van fout ewes in n oorlog. Der kleevn volgns um te völ negatieve geveulns an. Oonderdöanigheid, ok.

k Mos deankn an wat schriever/schilder Armando zoo trefnd omschrijf as *schuldig landschap*.

Dat zee ik ok tegn mienn kammeroad. En hee knikn.

Frank Löwik Ofjach geavn!

In den Baants stön op zoaterdag den 26sten feberwari van dit joar bie j n stuk dat den naam dreug *Maart dialectmaand* - wat nen naam trouwns, 'dialect'! - ne fotoo. En wat stön der op? Nen hoonderkremer.

Hoonderkremer! Joawa, körf op de rugge, boerntuug an en de kipse op. Associaties? Prulantie, Weerselse rommelmarkt, oalde ambacht, um kort te goan: oet de tied.

Wat hef dat te done met lektuur/literatuur in t plat?

Stel, ik neum meer s wat, Willem Frederik Hermans, Reve en Wolkers, - nee, heanig mer an, ik verge-
liek de Tweantse schrievers nich met dee leu, t is bloos n veurbeeld - stoat op de Buchmesse in Frankfurt. Zee hebt kleer an oet Voolndam, Urker keerskoor an t galn en dat al op kloomp. Achtergröndjen: tulpn, mölns en keze.

Dan slöt t oe toch in de been.

Hoal op.

Wel hölt oons disse nepboern en hoonderkremers van t lief?

Frank Löwik Oproop: D'ou elle!

'D'ou elle ainsi ni d'homme!' Joa, dat kon n könnink wa oetsprekn. Lodewiek Napoleon - 'iek ben uw konijn' - öldstn breur van den 'echtn' Napoleon, wol zich wa meuite geavn de sproake van ziene nieje 'onderzaten' an te leern. Mer, verduld, wat was t meulik. 'Qu'est-ce que ca veut dire?' zal hee, de oognbrauwn umhoge, zienn leermeester evroagd hebn. Den gaf m dan de oaverzetting van 'Doe wel en zie niet om'.

De Hollaandse sproake is de makkelikste nich. Tiedns de bezeuking van de meidaag 1940 leutn Nederlandse soldoatn suspekthe individuuin t woord *Scheveningen* oetsprekn. Dat, zoo meann ze, kreeg ginn Duutsn good terechte. Dee g van oons. O'j met ne zaag deur n eekn bret goat. Nee, dan mo'j wa nen Hollaander wean.

Bûter, brea en griene tsiis, wa't dat net sizze kin is gjin oprjochte Fries. Met disn zin kleuvt ze in Freeslaand in-kommelingen van echte Freezn. Of met *readrikke rierreljirre*.

Gif t in t Tweants ok zonn zin? Bekeand is mij: *De beunder li-jt met de beunde in t bewi*. Is der nich wat better?

Zölvn kom ik op disn: *Tukkers et tuffel met de haandn in n tuk*. Tevrea bin ik der nich hilndal oaver. De oetsproak lik mij te makkelik. Ik geav miene mening geerne veur wat better. Wel stuurt wat in?

Kriteria: Tweantse weurde dee't echt ofwiekt en veur boetnmaarksn lastig in de oetsproake bint.

Verwocht ginne goaldne medalje of gealdpriezn a'j de beste inzeanding hebt. Wat dat angeet kan ik umge-
lieks bie Lodewiek Napoleon an-sloetn: 'D'ou elle ainsi ni d'homme.'

IN EN OAVER T PLAT

Nieje oetgaavn van 1 januari töt 1 juli 1994, deels noar opgoav van de Overijsselse Bibliotheekdienst. A'j hieroaver luk meer wetn weelt, kö'j de Bibliofoon beln op nummer 06-8411 (vieftig ceant de minuut).

In druk

- Philomène Bloemhoff-de Bruin, *Het dialekt van Wijhe: klank- en vormverschijnselen*. IJsselakademie, Kampen. ISBN 90 6697 070 7
- Heine Groote Schaarsberg, *Harm van de Berkenhoeve*. Van de Berg, Eanske. Roman in t Sallaands. ISBN 90 5512 021 9
- H.W. Hewvel / 1864-1926. Samenstelling H. Krosenbrink. Staring Instituut, Deutekom. Deel 2 in de riege *Letteroogst* (monografiejn oaver dialektschrievers). ISBN 90 73667 17 8
- Jaap van der Hoeff, *Mooi weer vandaag*. Broekhuis, Hengel. Met korte gesjichtn en gedichtn in t stadsplat van Hengel. ISBN 90 70162 56 3
- *De Nieuwe Tied / Blad in t plat*. De Oare útjouwerij, Eanske. ISSN 1380-6955
- Gerard Oosterlaar, *Sallands rijmwoordenboek*. Guldemon, Roalte. Met eenlettergrepige weurde in t Roalters. ISBN 90 71429 19 9
- B. Teela-Klein Lebbink, *Tuss'n Twente en Achterhoek*. Twents-Gelderse Uitgeverij De Bruijn, Oldenzel. Gedichtn in t Deepns. ISBN 90 6693 064 0
- Herman van Velzen, *De landleuper*. Van de Berg, Eanske. Nummer 13 in de riege *Verzamelde werken van Herman van Velzen*. ISBN 90 5512 024 3
- Willem Wilmink, *Heftan tattat! / Gedichn in t stadsplat*. De Oare útjouwerij, Eanske. Veerdn verbeterdn druk. ISBN 90 71610 16 0
- Klaas Würsten, *Dit is mien dorp*. Van de Berg, Eanske. Dorpsverhaaln in t Sluzigers (Zwartsluus). ISBN 90 70986 90 6

Op CD

- *Achterhoek Butengewoon Nederland*. Met Jan Ottink Band, Dianne Marsman, Spöl en Boh Foi Toch. ABN 001
- Normaal, *Gas d'r bi-j*. Mercury 522 420-2
- *Twente Thuis*. Met in t Tweants *Aait weer verdan* van Willem Wilmink en *Het is zondagmiddag* van Harm oet Riessen. Vriendenkring FC Twente/JT Sound Studio, Eanske JTS 102

BITS & BOOKS

Postbusse 3589, 7500 DN Eanske

Veur professionele tekstverzörging
(ok in t Tweants)

Bookprodukties, tekstschrieveriej, hölp bie de schriefwieze,
grafiese vormgeaving, DTP, software-ontwikkeling,
databaankn en CD-ROM toopassingn

Tukkert nich en belt 053-329949 a'j meer wetn weelt

ANTIQUARIAAT PAUL G.F. ABELS

Parkstroat 13, 7513 BL Eanske, 053-326083
Bezeukn op ofsproak

Oalde beuk en laandkaartn
in t biezonder van Tweante en Oaveriessel
Ankoopn en verkoopn

A'j nich veur de dichte deur weelt komn
kö'j better eerst eavn beln.
Of vroagt den katalogus an, dan wee'j der van.

Oons mottoo blif, ok in De Nije Tied:
Oalde beuk, de meiste beuk!

Met Arke zit iej der good bie j

Hoo wil iej op vakaansie? Zölf veurn, vleejn, trein of busse? Wied vort of kort bie j? Mirakels mooi dat de gidsn van Arke der bint, want met Arke kö j alle kaantn op. Good verzörgd, nich deur en oet de kick eregeld. Tehoop met oew reisadviesburoo hoov iej oe bloos nog de vakaansie te kiezn dee sekuur oew' weansn temeute kömp. En temet dan zit iej as

nen preens. Met Arke en oew reisburoo.

ARKE